



Sygn. akt III KRS 57/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania K. W. K.

od decyzji Ministra Sprawiedliwości DSO-(...) z dnia 6 maja 2015 r., w przedmiocie przeniesienia na inne miejsce służbowe ,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lipca 2016 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 maja z 2015 r., DSO-(...) Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2014, poz. 481, dalej jako ustawa o zmianie p.u.s.p.,) przeniósł sędziego Sądu Rejonowego w S. K. W. K. (skarżący) na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w M. z dniem 1 lipca 2015 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji skarżący wniósł o jej uchylenie jako sprzecznej z prawem i zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania odwołania

skarżącego w sprawie III KRS 92/13, z odwołania od decyzji Ministra Sprawiedliwości z 13 listopada 2012 r. (dalej jako decyzja Ministra Sprawiedliwości z 2012 r.), gdyż decyzja ta dotknięta była wadą nieważności, zatem każda kolejna decyzja dotycząca przeniesienia skarżącego na inne miejsce służbowe także dotknięta będzie wadą nieważności. Skarżący zarzucił dodatkowo zaskarżonej decyzji: 1) nieważność, albowiem decyzja została wydana w oparciu o nieobowiązujący przepis prawa, tj. art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p., ponadto ustawa ta operuje pojęciem sędziego wydziału zamiejscowego, przenosząc faktyczne uprawnienia do przeniesienia sędziego na Prezesa Sądu Okręgowego przez ustalenie podziału czynności; ustawa o zmianie p.u.s.p. nie upoważnia ministra do przeniesienia sędziego, gdyż minister dokonuje zmian na podstawie ustawy po raz kolejny, zaś przepis art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. upoważniał go do takich działań tylko raz, co miało miejsce przy przywracaniu sądów z datą 1 stycznia 2015 r.; 2) art. 178 § 2 k.p., gdyż jako pracownik zajmujący się wychowywaniem dzieci do lat czterech skarżący nie wyraził zgody na delegowanie go poza stałe miejsce pracy; 3) art. 32 Konstytucji RP przez przeniesienie skarżącego jako jednego z ponad 50 sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym w S., podczas gdy nie wszyscy sędziowie zostali przeniesieni, w tym nie wszyscy orzekający w chwili doręczenia decyzji w zamiejscowych wydziałach w M.; ponadto przeniesienie powoduje faktyczne obniżenie wynagrodzenia w związku z koniecznością ponoszenia kosztów dojazdu do nowo tworzonego sądu; 4) art. 178 ust. 2 Konstytucji RP w zw. z art. 20 pkt. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001- Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm., dalej jako p.u.s.p.) w zw. z art. 91 § 1 p.u.s.p., przez zwiększanie zadań i utrudnień w pracy sędziów niektórych sądów z pozostawieniem dotychczasowych zakresów zadań sędziom innych sądów bez możliwości uzyskania ekwiwalentu z tytułu tego zróżnicowania; 5) art. 20 pkt 1 p.u.s.p. w związku z art. 95 § 1 i 2 p.u.s.p., poprzez zmuszenie sędziego do zmiany miejsca zamieszkania ewentualnie do ubiegania się o zgodę na zamieszkanie w innej miejscowości, która może być udzielona tylko w uzasadnionych przypadkach; 6) art. 20 pkt 1 p.u.s.p. w zw. z art. 33 § 8 pkt 3 p.u.s.p. i art. 35 § 8c pkt 3 p.u.s.p. przez zakłócenie pracy samorządu

sędziowskiego na skutek uniemożliwienia wykonywania zadań przenoszonym sędziom wybranym uprzednio do zgromadzeń ogólnych sędziów okręgu i apelacji.

W odpowiedzi na odwołanie skarżącego, Minister Sprawiedliwości wniósł o jego oddalenie. Podkreślił, że zgodnie z art. 20 p.u.s.p. Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi sądy oraz ustala ich siedziby i obszary właściwości, „kierując się potrzebą zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa, przez dostosowanie liczby sądów, ich wielkości i obszarów właściwości do zakresu obciążenia wpływem spraw, a także uwzględniając ekonomię postępowania sądowego, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie”. Głównymi wytycznymi wynikającymi z tego przepisu są więc potrzeba zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa oraz ekonomia postępowania sądowego. Ustawodawca określił cel, jaki Minister Sprawiedliwości powinien mieć na uwadze, tworząc i znosząc sądy oraz ustalając ich siedziby i obszary właściwości. Celem tym jest zagwarantowanie realizacji prawa obywatela do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, który to cel może być realizowany przez stworzenie odpowiedniej organizacji sądownictwa powszechnego i wojskowego, przejawiającej się w możliwości tworzenia i znoszenia sądów w drodze rozporządzenia, bez konieczności zmiany ustawy. Norma z 20 pkt 1 p.u.s.p. została wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego uznana za zgodną z Konstytucją RP, co dodatkowo potwierdza uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do dokonywania zmian w organizacji sądownictwa powszechnego, zapewniających jego sprawne funkcjonowanie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Odwołanie jest bezzasadne.

Jak wynika z odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na odwołanie, skarżący został powołany na stanowisko sędziowskie w Sądzie Rejonowym w M. postanowieniem Prezydenta RP z 26 czerwca 2007 r. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z 2012 r. skarżący został przeniesiony na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w S.. Decyzja ta została wydana przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 p.u.s.p. z powodu likwidacji Sądu Rejonowego w M.

(§ 1 pkt 26, lit. b) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych, Dz.U. z 2012 r., poz. 1121). W związku z utworzeniem Sądu Rejonowego w M., na mocy § 1 pkt 16 lit. b) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 12 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia niektórych sądów rejonowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1683), na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. Minister Sprawiedliwości wydał decyzję o przeniesieniu skarżącego na nowe miejsce służbowe w tym Sądzie. Dodatkowo Sąd Najwyższy stwierdza, że odwołanie skarżącego od decyzji Ministra Sprawiedliwości z 2012 r. zostało uwzględnione wyrokiem Sądu Najwyższego z 27 lipca 2016 r., III KRS 92/13, a zaskarżona decyzja z 2012 r. uchylona.

Rozpoznając w powyższych okolicznościach odwołanie od decyzji Ministra Sprawiedliwości z 6 maja z 2015 r., Sąd Najwyższy uznał podniesione w nim zarzuty za nieuzasadnione, kierując się następującą argumentacją.

Przede wszystkim, z analizy całokształtu prac legislacyjnych na ustawą o zmianie p.u.s.p. (por. w szczególności druki sejmowe nr 804 i 1509 zawierające projekty ustaw nowelizujących Prawo o ustroju sądów powszechnych wraz z uzasadnieniem motywów wnioskodawców) wynika, że celem ustawodawcy było przywrócenie struktury sądów rejonowych zniesionych przez Ministra Sprawiedliwości na mocy rozporządzenia z dnia 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych. Realizacja tego zamierzenia ustawodawczego polegała na odtworzeniu (reaktywacji) tych sądów rejonowych, które zostały zlikwidowane. Jednym z odtworzonych sądów jest Sąd Rejonowy w M., którego sędzią skarżący był na mocy aktu powołania na stanowisko sędziowskie przez Prezydenta RP i którego sędzią jest nadal w wyniku uchylenia decyzji Ministra Sprawiedliwości z 2012 r. (na mocy wyroku Sądu Najwyższego z 27 lipca 2016 r., III KRS 92/13).

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy uwzględnił, że realizując wskazane wyżej zamierzenie, ustawodawca określił obiektywne kryteria tworzenia sądów rejonowych oraz przyznał Ministrowi Sprawiedliwości szczegółową, w stosunku do art. 75 p.u.s.p., kompetencję w zakresie przenoszenia sędziów bez ich zgody (art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p.). Szczegółowość i szczególność sytuacyjna oraz normatywna tej kompetencji polega na tym, że przysługuje ona organowi władzy

wykonawczej przy dokonywaniu zmian w organizacji sądownictwa po wejściu w życie ustawy tylko w odniesieniu do zmian „polegających na dostosowaniu istniejącej struktury sądownictwa do kryteriów wprowadzonych” ustawą o zmianie p.u.s.p. oraz tylko w odniesieniu do określonej kategorii sędziów (sędziów wydziału zamiejscowego sądu rejonowego, który w wyniku zmian wprowadzonych niniejszą ustawą zostanie zniesiony). Dodatkowo, ustawa o zmianie p.u.s.p. określa w sposób wiążący dla Ministra Sprawiedliwości „nowy” (de facto „stary”, to jest w stanie faktycznym niniejszej sprawy zgodny z aktem powołania przez Prezydenta RP na stanowisko sędziowskie) sąd rejonowy, do którego sędzia może zostać przeniesiony bez jego zgody. Kompetencja wynikająca dla Ministra Sprawiedliwości z art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. została tak sformułowana, że jego rola sprowadza się do podjęcia czynności administracyjno-technicznych w wykonaniu woli ustawodawcy wyrażonej w formie ustawy. Uwzględniając kontekst uchwalenia ustawy o zmianie p.u.s.p., tak szczegółowo skonstruowane upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe bez jego zgody, wyłączające uznaniowość organu władzy wykonawczej przy przenoszeniu sędziów na nowe miejsca służbowe bez ich zgody, nie narusza w ocenie Sądu Najwyższego konstytucyjnych wymogów służących zapewnieniu niezawisłości sędziowskiej. Podzielając zatem w pełni argumentację przedstawioną w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., III KRS 34/12, Sąd Najwyższy w obecnym składzie uznaje, że argumentacja ta nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie. Przenosząc skarżącego na nowe miejsce służbowe Minister Sprawiedliwości faktycznie przywrócił skarżącego na to miejsce służbowe, które wskazano w akcie powołania na stanowisko sędziowskie przez Prezydenta RP. Miejsce to zostało określone w postanowieniu Prezydenta RP działającego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa i – stosownie do konstytucyjnego podziału kompetencji w ramach postępowania nominacyjnego - zgodnie z tym wnioskiem.

Przechodząc do oceny poszczególnych zarzutów odwołania, Sąd Najwyższy uznaje za oczywiście bezzasadny zarzut naruszenia art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. Przepis ten odnosi się do przeniesienia po raz pierwszy sędziów do nowotworzonych (reaktywowanych) sądów rejonowych, które zostały zniesione na

mocy rozporządzenia z 2012 r. Wbrew wywodom skarżącego, w przepisie art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. nie chodzi o przeniesienie „po raz pierwszy” sędziego orzekającego w wydziale zamiejscowym jakiegokolwiek sądu do sądu tworzonego na podstawie wydziału zamiejscowego innego sądu, ale o pierwsze przeniesienie sędziów orzekających w wydziałach zamiejscowych do utworzonych na ich podstawie (reaktywowanych) sądów rejonowych, celem zapewnienia im odpowiedniej obsady sędziowskiej. O naruszeniu art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. można byłoby mówić, gdyby Minister Sprawiedliwości w kolejnych decyzjach, wydanych po zapewnieniu obsady sędziowskiej utworzonych (reaktywowanych) sądów rejonowych, dokonywał zmiany miejsca służbowego innych sędziów orzekających w wydziałach zamiejscowych innych sądów rejonowych (niż objęte wspomnianym wyżej procesem odtwarzania wcześniejszej struktury sądownictwa).

W ocenie Sądu Najwyższego nie ulega również żadnym wątpliwości, w świetle oczywistego zamiaru ustawodawcy, że użyte w art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie p.u.s.p. sformułowanie „sędzia wydziału zamiejscowego” obejmuje w swej treści tylko sędziów tych sądów rejonowych, które zostały zniesione na mocy rozporządzenia z 2012 r., a następnie „reaktywowane” na podstawie rozporządzenia z 2014 r.

Niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 178 § 2 k.p. Przede wszystkim należy stwierdzić, że decyzja Ministra Sprawiedliwości w stanie faktycznym sprawy potwierdza status służbowy skarżącego wynikający z aktu powołania na stanowisko sędziowskie przez Prezydenta RP. Skarżący, w wyniku dobrowolnego zgłoszenia się na wolne stanowisko sędziowskie, został powołany na stanowisko sędziowskie w Sądzie Rejonowym w M. i także w tym Sądzie jest jego miejsce służbowe w świetle treści zaskarżonej decyzji. Nie można zatem mówić o delegowaniu skarżącego poza stałe miejsce zamieszkania, gdyż sam dobrowolnie wybrał Sąd Rejonowy w M. jako miejsce wykonywania służby sędziowskiej.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, że skoro z zakresu czynności skarżącego wynikało, że obowiązki sędziowskie wykonuje on (do czasu uchylecia decyzji Ministra Sprawiedliwości z 2012 r.) w zlokalizowanym w M. wydziale zamiejscowym Sądu Rejonowego w S., to nie można mówić o delegowaniu

skarżącego poza stałe miejsce pracy przez decyzję Ministra Sprawiedliwości określającą jako miejsce służbowe miejscowość, w której sędzia pełnił służbę sędziowską w wydziale zamiejscowym sądu.

Co więcej, w odwołaniu od wcześniejszej decyzji Ministra Sprawiedliwości skarżący kwestionował zmianę miejsca służbowego na Sąd Rejonowy w S.. Zaskarżając niniejszym odwołaniem decyzję Ministra Sprawiedliwości przenoszącą skarżącego na wcześniej zajmowane miejsce służbowe w Sądzie Rejonowym w M., skarżący zaprzecza swojemu żądaniu, zgłoszonemu w odwołaniu od wcześniejszej decyzji, by nadal orzekać właśnie w tym sądzie rejonowym, w którym został powołany na stanowisko sędziowskie przez Prezydenta RP. Żądanie to zostało przez Sąd Najwyższy uwzględnione w wyniku uchylenia wcześniejszej decyzji Ministra Sprawiedliwości wyrokiem z 27 lipca 2016 r., III KRS 92/13. Zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja Ministra Sprawiedliwości, choć wykonująca obowiązki nałożone na organ władzy wykonawczej przez organ władzy ustawodawczej, *de facto* realizowała żądanie skarżącego, zgodnie z którym jego miejscem służbowym powinien być Sąd Rejonowy w M. Kontestując w niniejszej sprawie decyzję Ministra Sprawiedliwości, wychodzącą naprzeciw żądaniu podtrzymywanemu konsekwentnie od 2012 r., skarżący postępuje wbrew regule *venire contra factum proprium nemini licet*.

Odwołanie nie zawiera wystarczających podstaw do uznania za zasadny zarzutu naruszenia art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Z wyartykułowanego w odwołaniu twierdzenia o fakcie, że na dzień doręczenia skarżącemu decyzji Ministra Sprawiedliwości nie wszyscy sędziowie orzekający w znajdującym się w M. Wydziale Zamiejscowym Sądu Rejonowego w S. zostali przeniesieni do utworzonego (odtworzonego) na bazie tego wydziału Sądu Rejonowego w M., nie wynika, by skarżący został potraktowany z naruszeniem art. 32 Konstytucji RP. W kontekście powołania skarżącego przez Prezydenta RP na stanowisko sędziowskie w Sądzie Rejonowym w M., jak również w świetle odwołania od decyzji Ministra Sprawiedliwości z 2012 r., całkowicie nieuprawnione jest powoływanie się na naruszenie art. 32 Konstytucji RP przez „faktyczne obniżenie wynagrodzenia w związku z koniecznością ponoszenia kosztów dojazdu do nowo tworzonego sądu”, skoro sąd ten zlokalizowany jest w miejscowości, w której skarżący ubiegał się o

pełnienie służby sędziowskiej, i w której nadal powinien pełnić służbę zgodnie z konsekwencjami uchylecia wcześniejszej decyzji Ministra Sprawiedliwości w sprawie III KRS 92/13 (na żądanie skarżącego). Z tych samych względów za bezpodstawne należało uznać zarzuty naruszenia art. 178 ust. 2 Konstytucji RP w zw. z art. 20 pkt 1 i art. 91 § 1 p.u.s.p. oraz art. 20 pkt. 1 p.u.s.p. w związku z art. 95 § 1 i 2 p.u.s.p.

Oczywiście bezpodstawny okazał się również zarzut naruszenia art. 20 pkt 1 p.u.s.p. w zw. z art. 33 § 8 pkt 3 p.u.s.p. i art. 35 § 8c pkt 3 p.u.s.p., ponieważ przepisy te nie kreują po stronie skarżącego uprawnień podlegających weryfikacji w postępowaniu z odwołania od decyzji Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe bez jego zgody. Ponadto, nawet gdyby podzielić – co jest wysoce wątpliwe – że w wyniku powrotu skarżącego na stanowisko służbowe w Sądzie Rejonowym w M., mogło dojść do „zakłócenie pracy samorządu sędziowskiego”, to ewentualne „zakłócenie” nie jest efektem władczej i dowolnej ingerencji Ministra Sprawiedliwości w funkcjonowanie samorządu sędziowskiego, lecz konsekwencją przywrócenia sytuacji zgodnej z konstytucyjnymi wymogami niezależności sędziowskiej.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.